

LASTENSUOJELUN MONIALAINEN KEHITTÄMINEN
KANTA-HÄMEESSÄ, PIRKANMAALLA JA ETELÄ-POHJANMAALLA 2020 - 2022

*Millainen on sosiaalityön
tulevaisuus Etelä-Pohjanmaalla?*

Auli Romppainen 21.4.2021

TAUSTA:

- **Yksi viiden YTA-alueen** lastensuojelun monialaisista kehittämishankkeista, jolle STM valtionavustus - mukana kaikki hankealueen kunnat/kuntayhtymät ja sairaanhoitopiirit. Kumppaneina alueen korkeakoulut ja Pesäpuu ry.
- Hallinnoijana Pikassos oy, osatoteuttajat Tampereen kaupunki, Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri ja SOnet BOTNIA
- **Taustalla** mm. asiakkaiden ja työntekijöiden raportointi ja v.2019 THLn TAYS-alueen sote-arviointiraportti: palvelujen vahvistamisen ja integroinnin vahvat signaalit.
- **Rahoitus** osoitettu lastensuojelun lapsen oikeuteen opetukseen, koulutukseen sekä päihde- ja mielenterveyspalveluihin.

TAVOITE:

- Selkeytämme lastensuojelun monialaisen yhteistyön rakenteita ja käytäntöjä sekä ulotamme niihin systeemistä orientaatiota, **jonka tuloksena**: Lastensuojelun asiakkaina olevat lapset ja perheet saavat koordinoitusti yksilöllisen tarpeeseensa perustuvan monialaisen avun ja kokevat hyötyvänsä siitä. Monialaisessa yhteistyössä on selkeät ja systemaattiset käytännöt ja rakenteet.

TOIMENPITEET

1. **Työkalut asiakasosallisuuden mittaamiseen osana lastensuojelun käytännön työtä**
2. Mallinnus maakunnallisesta **lastensuojelun kokemusasiantuntija-rakenteesta**
3. Selkeät **systemaattiset käytännöt ja rakenteet monialaiseen yhteiseen tekemiseen teemakohtaisesti** – kehittämisen tiimit
4. **Perustietoa lastensuojelusta ja orientoiva koulutus systeemisen työotteen hyödyistä lastensuojelun yhteistyötahoille**

MITEN JA KENEN KANSSA?

LASTENSUOJELU, KOKEMUSASIAANTUNTIJA JA..

KEHITTÄMISEN TIIMIT

1. Monialaisesti asiantuntijoiden kesken
2. Monialaisesti johdon kesken
3. Dialogi johdon ja asiantuntijoiden kesken
4. Sopiminen käytännöistä ja rakenteista

- LASTENPSYKIATRIA
- NUORISOPSYKIATRIA
- PÄIHDEHUOLTO
- NEPSY-TYÖ
- VARHAISKASVATUS
- PERUSOPETUS
- OPPILASHUOLTO
- MONIAMMATILLINEN ASIAANTUNTIJARYHMÄ Lsl 14 §

ORIENTOIVA KOULUTUS

LASTENSUOJELUN SISÄLLÖSTÄ JA
SYSTEEMISEN TYÖOTTEEN HYÖDYISTÄ
YHTEISTYÖKUMPPANEILLE

- Johto
- Asiantuntijat

Osallisuuden mittarit

Kokemusasiantuntijuus rakenteisiin

Linjoista ryhmiin

MONNI ETELÄ-POHJANMAALLA

KEHITTÄMISEN TIIMIT, **keväällä 2021 käynnistyvät** PROSESSIT

EP MONNI TYÖNYRKKI

MONNI, Tulevaisuuden sote, Rakenneuudistus, lastensuojelu,
sivistys/VIP, EPSHP, kokemusasiantuntija

Lasten- ja nuorisopsykiatria
**ja lastensuojelun
sosiaalityö**

Lsl 14§ ja lastensuojelun
sosiaalityö

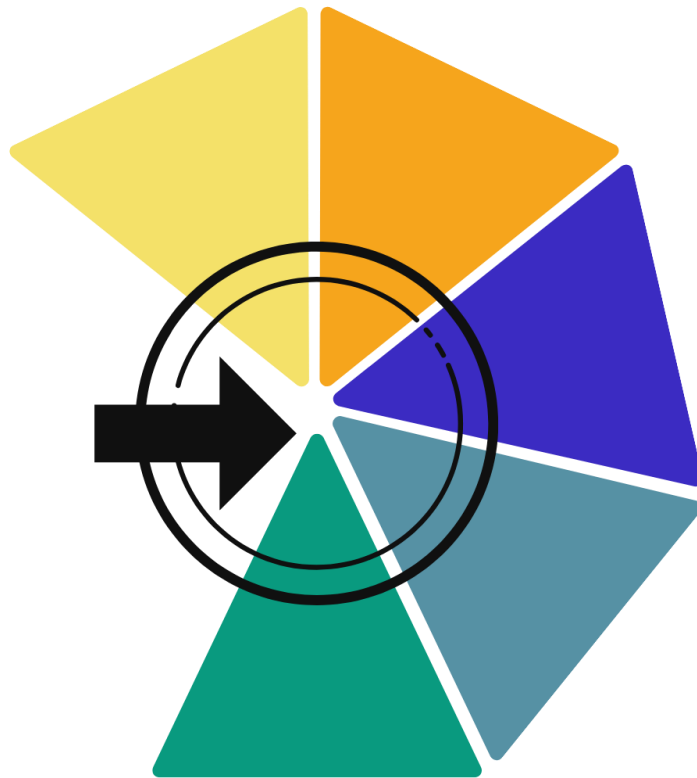
NEPSY-työ??
ja lastensuojelun sosiaalityö

ORIENTOIVA KOULUTUS SYSTEEMISESTÄ TYÖOTTEESTA

- Yhteistyökumppaneille perusopetuksessa, oppilashuollossa, varhaiskasvatuksessa, alaikäisten päihde- ja mielenterveyspalveluissa sekä lasten- ja nuorisopsykiatrialla.
- JOHTO: Tarjoamme johtajille tietoa systeemisen työotteen hyödyistä yhteiseen tekemiseen jonka kautta on mahdollista antaa tietoperusteisesti lupa alaisille systeemisen työotteen hyödyntämiseen.
- ASiantuntijat: Tarjoamme lastensuojelun yhteistyökumppaneille tietoa systeemisen työotteen periaatteista ja hyödyistä yhteiseen tekemiseen.

MITÄ SEURAAVAKSI?

- Kevään kehittämisen tiimien käynnistyminen
- Työnyrkin toiminta käynnistynyt
- *Sytytään yhdessä? – Opitaan lastensuojelusta ja systeemisyydestä* -pilottikoulutus menossa YTA-alueella
- Em. koulutuskalenterin julkaisu ja ilmoittautuminen syksyn koulutuksiin avautuu
- Syksyn suunnitelman lukkoon lyöminen:
 - jatkavat ja käynnistyvät kehittämisen tiimit
- Eri yhteistyökumppaneitten tapaamisia

Sytytään yhdessä? - Opitaan lastensuojelusta ja systeemisyydestä

Orientoiva koulutus lastensuojelun sisällöistä ja systeemisestä työotteesta yhteistyökumppaneille

- Kahden päivän koulutukset tapahtuvat maakunnittain.
- Mukaan mahtuu 40 ilmoittautunutta. Koulutus toteutetaan, jos ilmoittautuneita on vähintään 10 hlöä.
- Koulutukset tapahtuvat etänä.

Etelä-Pohjanmaan maakunnan koulutukset / syksy 2021, nyt sovitut ajankohdat:

- Ke 15.9.2021 ja 13.10.2021, klo 8.30-15.3, (mahtuu 40 ilmoittautunutta)
- Ke 10.11.2021 ja 1.12.2021, klo 8.30-15.30, (mahtuu 40 ilmoittautunutta)

MONNI TIIMI

<https://monnihanke.fi>

Twitter: [@monnihanke](https://twitter.com/monnihanke)

LinkedIn: [linkedin.com/company/monnihanke](https://www.linkedin.com/company/monnihanke)

Kanta-Häme:

Koordinaattori Eija Luodes
eija.luodes@pikassos.fi
p. 044 491 0316

Pirkanmaa:

Koordinaattori Laura Nila
laura.nila@pikassos.fi
p. 044 335 6643

Etelä-Pohjanmaa:

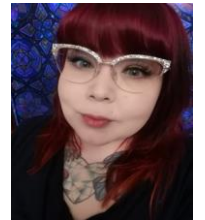
Koordinaattori Auli Romppainen
auli.romppainen@seamk.fi
p. 040 830 0337

Projektisuunnittelija
Johanna Heikkinen
johanna.heikkinen@tampere.fi
p. 041 730 9213

Koordinaattori Petta Porko
petta.porko@seamk.fi
p. 040 830 0429

Projektisuunnittelija
Raino Ketola
raino.ketola@tampere.fi
p. 044 423 5183

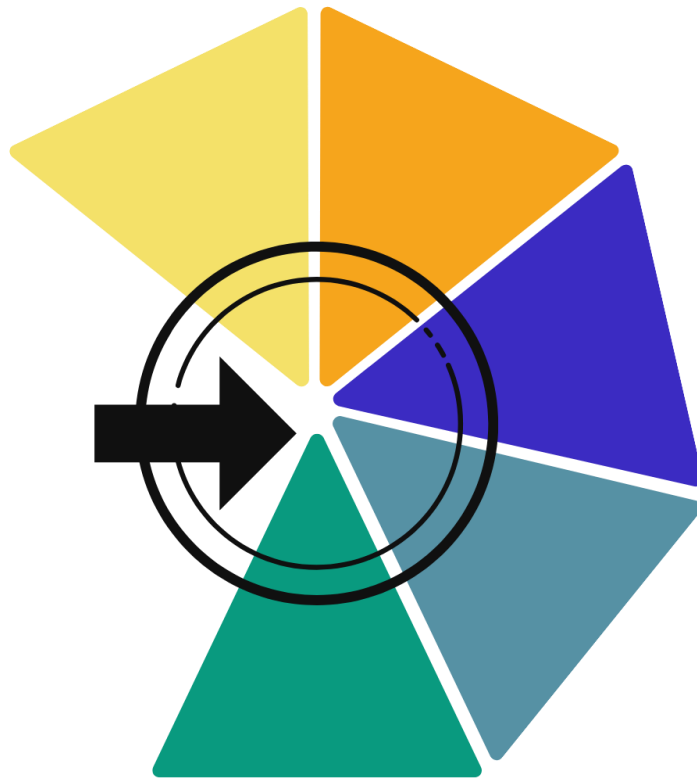
Projektipäällikkö: Kristiina Ruuskanen, kristiina.ruuskanen@pikassos.fi, p. 0447757940

Tulevaisuuden lastensuojelun paikka?

3.3.2021

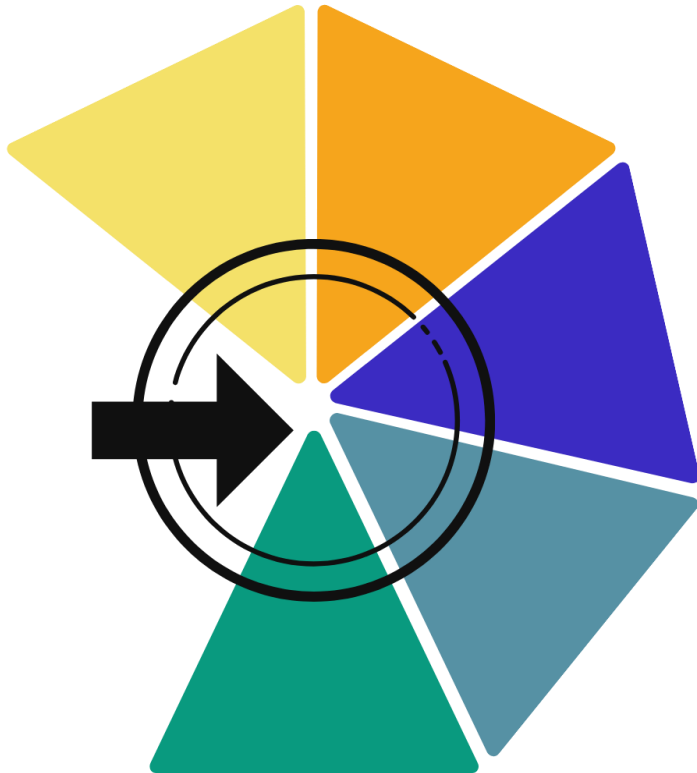
* Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto voivat olla osa perhekeskusta tai sen verkostoyhteistyötä.

**SYSTEMISYYS
& monialaisuus**

1) Lastensuojelun asiakkaan yksilöllinen tarve tuottaa yhteisen tekemisen tilan..

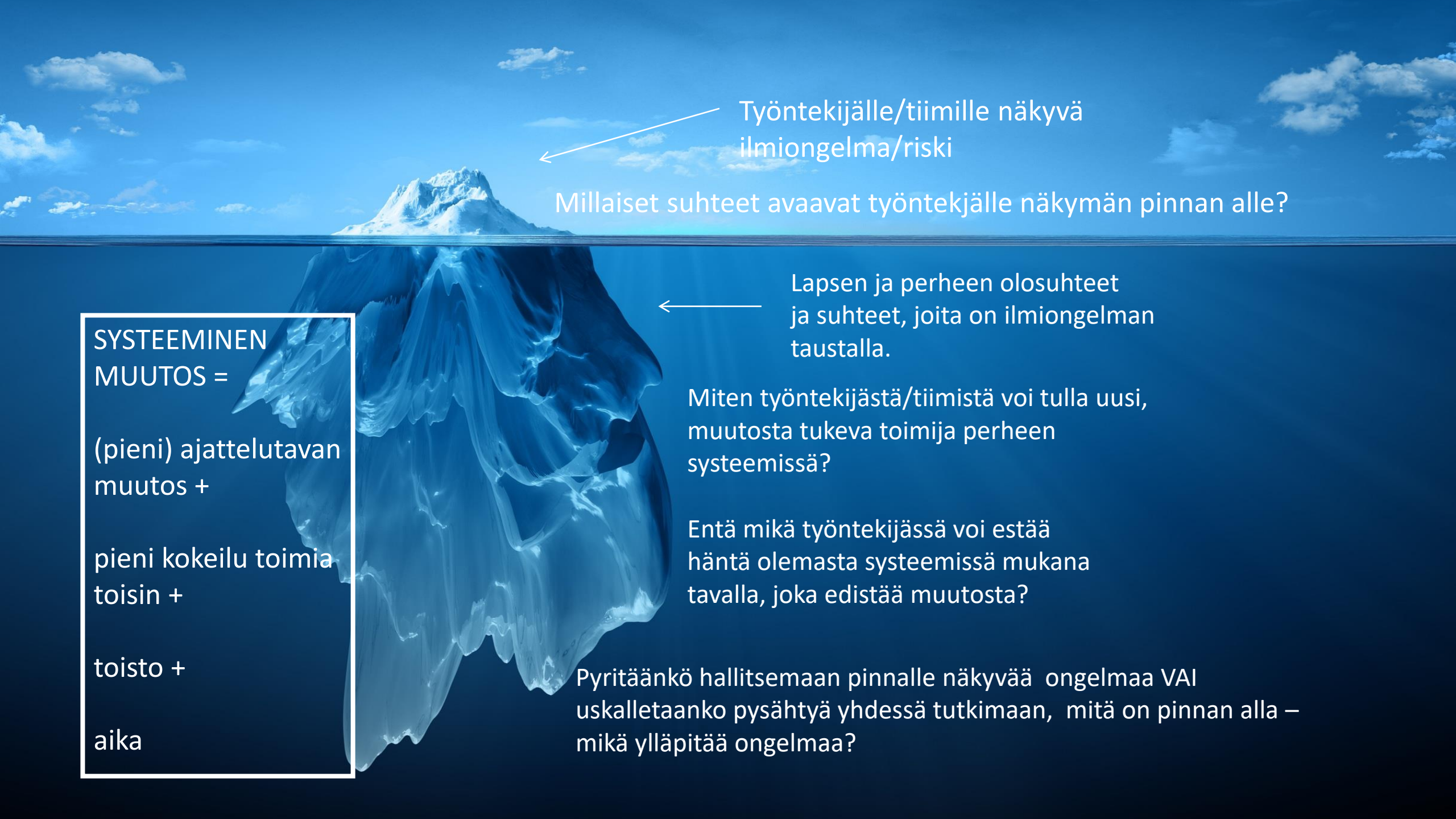

2) ..jossa suosittelemme toimimaan systemisellä ajattelutavalla, koska:

- Systeminen orientaatio tukee asiakkaiden ja ammattilaisten dialogisuutta ja osallisuutta.
Dialogi varmistaa yhteistä suuntaa ja osallisuutta.
Osallisuudesta muodostuu sitoutuminen ja vaikuttavuus.
- Systemisestä orientaatiosta on hyviä kokemuksia tavallisten ja pirullisten ongelmien ratkaisemisessa.

Emme ole monistamassa ”systemistä lastensuojelua” vaan suositamassa systemistä orientaatiota viitekehykseksi monialaiseen tekemiseen.

Koska yhteistä tekemistä on varaa parantaa ja ilo kehittää!

An iceberg floating in a blue ocean under a blue sky with white clouds. The tip of the iceberg is above the water line, while the much larger base is submerged. Arrows point from text labels to the visible tip and the submerged part of the iceberg.

Työntekijälle/tiimille näkyvä
ilmiongelma/riski

Millaiset suhteet avaavat työntekijälle näkymän pinnan alle?

Lapsen ja perheen olosuhteet
ja suhteet, joita on ilmiongelman
taustalla.

Miten työntekijästä/tiimistä voi tulla uusi,
muutosta tukeva toimija perheen
systeemissä?

Entä mikä työntekijässä voi estää
häntä olemasta systeemissä mukana
tavalla, joka edistää muutosta?

Pyritäänkö hallitsemaan pinnalle näkyvää ongelmaa VAI
uskalletaanko pysähtyä yhdessä tutkimaan, mitä on pinnan alla –
mikä ylläpitää ongelmaa?

SYSTEEMINEN
MUUTOS =

(pieni) ajattelutavan
muutos +

pieni kokeilu toimia
toisin +

toisto +

aika

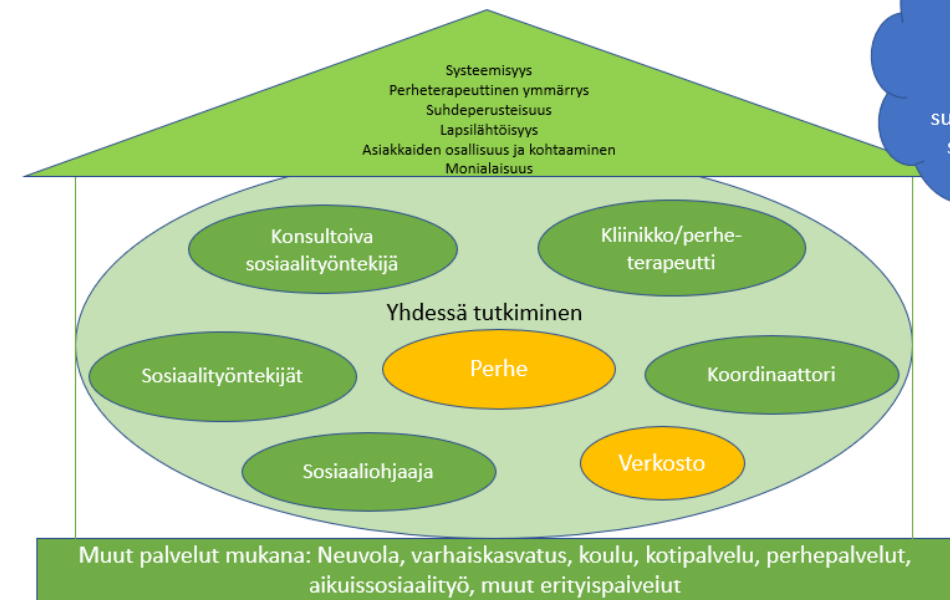

Systeemisyyys on yhdessä ajattelua

- Käytetään sellaisia työtapoja ja menetelmiä, jotka antavat tilaa kysymyksille, yhteiselle ajattelulle ja keskustelulle.
- Tavoite päästä pois asetelmasta, jossa työntekijät tietävät automaattisesti ratkaisut jokaiseen tilanteeseen → ei -tietäminen
- Keskeiset periaatteet
 1. systeemiajattelu
 2. hypoteesit
 3. dialogisuus
 4. reflektiivisyys

Rakenne
lastensuojelussa

Lastensuojelun systeeminen, monialainen tiimi

Lapsen
turvallisuuden ja
perheen
hyvinvoinnin
parantaminen
Yhteistyön
sujuvoittaminen ja
selkeyttäminen

Systeemistä ja suhdeperusteista lähestymistapaa tarvitaan rajoilla!

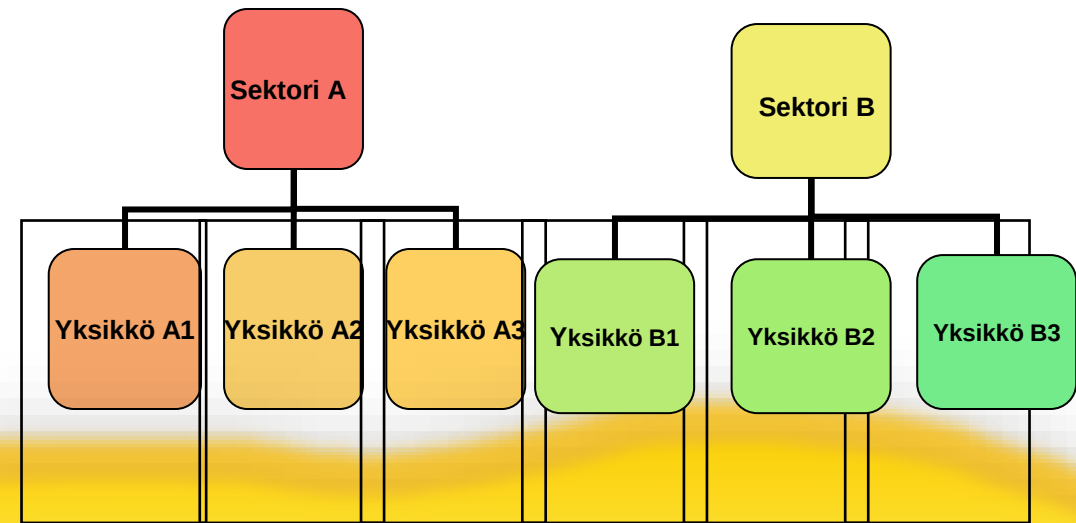
On tarpeen ylittää rajoja ja luoda yhteyksiä

- Asiakkaiden ja heidän läheisverkostojensa suuntaan.
- Sukupolvien välillä.
- Sektoreiden, yksiköiden ja ammattikuntien välillä sekä
- Johdon ja alaisten välillä.

Rajojen ylittäminen kysyy dialogitaitoja

- Kytkeytyminen
- Kuuntelu
- Kanssa-ajattelu

Vertikaalinen erikoistuminen vahvaa, horisontaalinen yhteistyö heikkoa.

kokonaisvaltainen arki

Systemisyyden lisäarvo monialaiselle yhteiselle tekemiselle ja työntekijälle?

Mm.

- Turvallisuuden tunne
- Toimintavaihtoehtojen löytyminen
- Yhteinen sitoutuminen
- Tiedonsiirto
- Hallinnan tunne
- **Hidastamalla nopeutat**

Systeemisen ajattelun puute - ja lupaus monialaisessa yhteistyössä

- Lapsi tai nuori nähdään ongelmana ja yksilönä ”korjattavana”, eikä osana eri systeemejä, mm. perhesysteemiä – tai koulu- tai sijaishuollon systeemiä.
- Systeemisessä ajattelussa **ongelma nähdään syntyvän osana systeemiä, mutta myös ratkeavan osana systeemiä.**
- Ja toisaalta lapsen hyvinvoinnissa kyse yksinkertaisesta vaikka tilanteet olisivat kuinka vaativia: **toimijuuden, positiivisen minäkuvan ja turvallisuuden vaalimisesta** (Fattore ym. 2018)
- Systeemisen otteen vahvistaminen niin perhekeskuksissa, kouluissa kuin lastensuojelussakin **tuottaa välineitä kohdata** lapsi ja nuori perheensä osana.
- Tiedämme tutkimuksesta, että nuoret tulevat autetuksi paremmin, jos perhe on **yhteistyökykyinen**.
- Systeemisen toimintamallin lupaus on mm. siinä, että se **antaa työntekijöille välineitä tilanteisiin, jossa yhteistyö ei toimi** nuoren tai perheen kanssa (esim. lupaa pyytävä työote, ei-tietämisen tila).

Eri toimijoiden välisessä yhteistyössä keskeistä

- Tapaamisen selkeä rakenne.
 - Työntekijöiden myötätuntoisuus.
 - Ennakoitavuus ja arvostava ja turvallinen vuorovaikutus.
 - Lähdetään liikkeelle siitä, mikä on asiakkaalle tärkeää.
 - Moninäkökulmaisuus ja jaetun ymmärryksen syntyminen.
 - Asiakkaalle välittyy tunne, että ammattilaiset koordinoivat toimintaa.
-
- Tällöin verkostotyön koetaan auttavan (uusi tulkinta asiakkaan tilanteesta, joka on hänelle ymmärrettävä).

(Widmark C., Sandahl C, Piuva K. & Bergman D, 2013)

”Kuulla jotain, ottaa se vastaan ja ajatella,
ennen kuin vastaa”

- Tom Andersen

KIITOS